

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. VII. De Eleemosynâ, & Correctione fraterna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

tia teneris, ut si sis pastor, nisi succurrere vni, gravius damnum alijs inde timendum esset ex tui iactura. R. 3. Proximo gravem necessitatem spiritualem patienti, teneris succurrere cum levi tuo detrimento temporali, secus patienti levem necessitatem. Quæ omnia deducuntur ex Regulis generalibus lib. 2. traditis.

594. Queritur 4. Si plures necessitatem æqualem patiuntur, quorum unus altero mihi conjunctior est, nec possim omnibus subvenire, an conjunctior sit ex obligatione præferendus. R. Affirmativè. Nam Conjunctio est fundamentum Charitatis fraternæ. Et quidem si unus sit conjunctior conjunctione naturali sanguinis, alter conjunctione spiritali, v.g. pater spiritalis, vel patrinus, prior est præferendus, cujus conjunctio est radicata in natura, saltem si sit in primo gradu. Neque refert, si extranei eandem necessitatem patientes, sint Sancti, tui autem consanguinei sint peccatores: nam Ordo Charitatis non desumitur ex majore conjunctione cum Deo, sed cum diligente.

595. Queritur 5. An naturaliter conjuncti, sint necessariò præferendi conjunctis vinculo civili, benefactoris, amici. R. Affirmativè de conjunctis in primo gradu; quibus etiam annumeratur conjunx; nisi jura consanguinitatis violassent, tunc enim non teneor præferre, quamvis licet possem præferre.

Inter ipsos autem conjunctos æqualiter, non constat satis quis ordo servandus sit; unde, si ordo invertatur, non erit grave peccatum. DD. collocant primo loco Patrem, secundo Matrem, tertio Vxorem, quarto Liberos, quinto Fratres: sed probabiliter aliqui liberos vxori præponunt.

CONTROVERSIA VII.

De Eleemosyna, & Correctione Fraternali.

596. Charitatis opera alia sunt Corporalia, alia Spirituality, quæ in Catechismo enumerantur. Queritur, quandonam obliget præceptum dandi Eleemosynam. Notandum 1. Triplicem esse necessitatem corporalem seu temporalem proximi, Extremam, Gravem, Communem. Extrema est, quando vel periclitatur vita; vel sanitas graviter lædenda in perpetuum; vel est periculum mutilationis gravis, vel perpetui Carceris, quæ morti comparantur. Gravis est, quando est periculum moraliter certum gravis damni seu corporis seu honoris aut bonorum, à quo se liberare non possit, nisi juvetur. Communis necessitas est, quam communiter pauperes patiuntur, & quam non nisi cum magna difficultate possunt superare.

597. Notandum. 2. Eleemosynam non nisi ex bonis aliquo modo superfluis esse ex obligatione faciendam. Alia autem bona sunt superflua respectu tuæ tuorumque vitæ sustentandæ, necessaria tamen statui conservando: alia sunt superflua etiam statui: sed hæc rarò inveniri notant DD. semper enim ob futuram probabiliter rerum mutationem adest titulus probabilis, quo bona numerentur inter necessaria statui conservando, vel etiam meliorando altiusque evehendo.

Notandum 3. Neminem obligari ad querendum egenum ex officio charitatis præcisè, hoc enim esset nimis grave, & 1. Jo. 3. solum dicitur: *Qui viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo Charitas Dei manet in eo?* Not. 4. Te non obligari subvenire illi, cui credis alium probabiliter subventurum, talis enim respectu tui non est in necessitate positus. Nunc ad Quæsitum

R. 1. Necessitati extremæ teneris subvenire ex convenientibus statui, non tamen ex necessarijs conservando statui, ita ut sine talibus bonis miser evaderes, & ex pristino statu decideres: cum nec tuæ propriæ vitæ subvenire tenearis cum tali iactura: imò nec teneris subvenire extremæ necessitati, quando opus esset extraordinarijs magnis expensis, etiam si tibi non essent illa pecuniæ necessaria; nam talis obligatio esset perniciosa, minueret enim curam civium & parentum ad augendas divitias, & alijs præberet animum temerè se in hujusmodi necessitates precipitandi, & exteris esset occasio exhauriendi provinciam, exigendo magnas summas pro captivis &c.

R. 2. Ex superfluis, hoc est, non necessarijs, neque etiam statui præsentibus convenientibus, hoc est, sine quibus potes tuum statum adhuc conservare sine gravi difficultate, teneris subvenire proximo in gravi necessitate constituto. Colligitur tum ex cit. lo. S. Joannis, tum ex Matth. 15. Sed de his videri possunt Filiucius, Palao, Conink, Sanchez Confil. Moral. Confil. Moral. l. 1. c. 8. dub. 5. à n. 4. Lugo d. 16. de Just. f. 7. à n. 150.

598. Quoad Correctionem fraternam, ex stare illius Præceptum constat tum ex S. Scriptura Matth. 18. tum ex ratione: quia sicut in te ipso debes voluntatem peccaminosam impedire ex charitate erga te ipsum, ita hoc malum spirituale teneris impedire cum proportionem in proximo, cum quo constituis vnum Corpus politicum. Ut autem obliget hoc præceptum, tres conditiones requiruntur. Prima, ut proximus sit in gravi necessitate spiritali constitutus. Secunda, ut possis juvare sine gravi tuo tuorumque incommodo. Tertia, ut sit spes probabilis alicujus fructus per correctionem obtinendi. In dubio, an sit correctio profutura vel obfutura, non teneris corrigere; teneris tamen si sola emendatio sit

lii 3

dubia,

dubia, & nullum dubium Nocuenti : sic enim & non aliter expedit obligari.

599. Circa Necessitatem proximi & corrigentis damnum, notant DD. eam vel nunquam, vel raro esse extremam; qualis esset, si ignoraret Media necessaria salutis, tunc enim illi non tam correctio, quam instructio, aut Medij exhibitio necessaria est. Quando verò est in gravi necessitate constitutus, nec tamen, si non corrigatur, statim periturus, non teneris corrigere cum gravi tuo damno, vel incommodo, quale etiam esset gravis verecundia, quæ etiam à viro gravi non facile vinci posset.

600. In modo corrigendi, servandus est ordo quem & ratio naturalis, & declaratio Christi Domini apud Matthæum præscribit, ut nimirum primò fiat correctio occultè, nemine alio conscio. Quod si non profecerit, adhibeat vnum alterumve correctionis socium; si neque hos curaverit, denuntiet Ecclesie. Est, inquam, hic ordo servandus, si delictum sit occultum, & sic emendandum speretur, nec boni communis, aut Regulæ alicujus Religionis, in qua Religiosi quoad hoc juri suo cedunt, aliud postulent.

CONTROVERSIA VIII.

De Scandalo.

601. **S**candalum definitur : Opus minùs rectum (hoc est vel malum, vel speciem mali habens) præbens proximo occasionem ruinæ spiritualis, hoc est peccati.

Duplex est Scandalum. Activum (& hoc solum est scandalum propriè dictum, paulò antè definitum) & Passivum, hoc est, ipsa actualis ruina proximi; quæ quando provenit ex opere licito, nec speciem mali habente, est Scandalum purè passivum. Ad Scandalum activum requiritur, ut appareat mihi probabile, securam proximi ruinam; unde si hoc non potest probabiliter timeri, non committitur Scandalum, etiam si ruina sequatur (nisi directè ruina intenderetur, ut mox dicam) sicut neque committitur, si non sequatur occasione illius operis.

602. Scandalum ergo Activum ex duplici intentione potest procedere, directâ scilicet, & indirectâ. Directa iterum duplex esse potest; vel ex odio proximi, intendendo ejus ruinam quâ talem; vel non ex odio proximi, sed ex aliquo commodo & gustu, quem inducens inde consequi intendit, ut si quis faminam sollicitè ad peccandum. Indirecta intentio est, quando quis prævisio periculo lapsus alieni, hoc non obstante operatur. Diversitas harum intentionum variat Speciem peccati scandali, imò, si directâ sit intentio, contrahitur etiam Species illius pec-

cati, quod in proximo intenditur, ut tractatum de Sacramento Pœnitentiæ.

603. Scandalum purè passivum est nec duplex: Pharisaicum, hoc est, quando proximus nullo sibi dato scandalo activo, ex propria malitia & perversa voluntate ruit, ut Pharisei condemnantes Christum, quod manducaret cum peccatoribus, quod alijs beneficiens non teneret Sabbathum &c. Scandalum pusillorum est, quando proximus ex opere alioquin licito sumit occasionem ruinæ, vel quia ignorat opus licitum, hic & nunc, vel quia fragilis est: ut, si quis et honesto ornatu mulierum peccandi occasum sumat. Nunc

604. Queritur 1. An omne peccatum publicè & notoriè factum, habeat speciem malitiam Scandali, ita ut non satis sit in confessione explicari Speciem principalem illius peccati, & Luxuriæ, sed etiam dicendum sit, peccatum hunc publicum. 2. Affirmativè, si peccans ad hoc circumstantiam advertit. Nam omne peccatum publicum habet hoc, ut saltem partialiter inducat laxitatem, & majorem peccandi libertatem, & verecundiam: adeoque habet probabilem commotionem cum aliqua proximi ruina.

Queritur 2. An quandoque liceat exgratâ causâ, v. g. ut te indemnem serves, permittit peccatum alterius, quod impedire posses. 3. Affirmativè. Exemplum. Maritus habens solutam suspitionem de adultero cum sua uxore, potest se occultare cum testibus, ut proci in delictum deprehendatur, & ipse possit facere divortium. Non enim tenetur cum tanto suo incommodo quod in cohabitatione patitur, impedire alterius delictum.

606. Queritur difficultis 3. An ex tali fine liceat positivè offerre alteri occasionem peccandi. v. g. an mulier ab alio sepe molestam sollicitationem patiens, possit ex consensu mariti in æquivocare, & dicere proco: contenta sum, ut tali horâ venias, ostium erit apertum: quæ verba significare quidem possunt acceptationem peccaminosam oblati adulterij, potest tamen eorum verborum veritas salvari, etiam si non adit talis animus: quia potest mulier esse contenta ut ostium ingrediatur, ut à marito deprehendatur, & accusetur, sicque mulier redimat vexationem, sicut legitur de S. Bernardino. Licet affertur Jo. Sanchez & Petrus Navarr. Negat communis sententia, putans talem positivè cooperari directè peccato. Sa, Thom. Sanchez, Bonac.

607. Ego distinguendum puto. Si enim hæc occasio offeratur eo animo & intentione, ut alter ad peccatum inducatur, & hac occasione tatur, non licet, & vera est secunda Sententia, quia talis directè & practicè intendit peccatum alienum. Si verò talis animus absit, neque